

Uloga pričanja priča kod djece vrtićke i predškolske dobi

Mrvčić, Valentina

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:485881>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-30**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK U PETRINJI**

ZAVRŠNI RAD

**ULOGA PRIČANJA PRIČA KOD DJECE VRTIĆKE I
PREDŠKOLSKE DOBI**

Valentina Mrvčić

Petrinja, rujan 2022.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK U PETRINJI**

**ZAVRŠNI RAD
ULOGA PRIČANJA PRIČA KOD DJECE VRTIČKE I PREDŠKOLSKE
DOBI**

Valentina Mrvčić

**Mentorica rada:
izv.prof.dr.sc. Katarina Aladrović Slovaček**

Petrinja, rujan 2022.

ZAHVALA

Prije svega, se zahvaljujem mentorici i profesorici Katarini Aladrović Slovaček na uloženom vremenu i trudu, strpljenju te na pomoći i volji pri izradi završnog rada i istraživanja.

Hvala Dječjem vrtiću „Koko“ u Zagrebu na kvalitetnim savjetima i podršci te ustupljenom prostoru za izradu ovog rada i istraživanja.

SAŽETAK

Pričanje i čitanje priča važan je dio djetetovog odrastanja i to od njegovog najranijeg djetinjstva. Važnu ulogu i u čitanju i pričanju priča imaju roditelji i odgojitelji jer tako stvaraju blisku povezanost s djetetom te kroz takvu aktivnost razumiju djetetovo poimanje svijeta, način razmišljanja, njegove strahove, interese i sposobnosti. Kroz aktivnost čitanja i pričanja priča potičemo razvoj govora, koncentraciju, shvaćanje tuđih i svojih emocija, odnosno, utječe se na cjelokupni razvoj djeteta.

Cilj ovog rada i istraživanja je vidjeti koliko djeci zaista znači čitanje priča te na koji način pričanje priča utječe na bogaćenje vokabulara i usvajanje novih riječi kod djece vrtićke i predškolske dobi. Istraživanje je provedeno u dječjem vrtiću „Koko“ u Zagrebu u mlađoj vrtićkoj skupini. Prilikom istraživanja uočeno je kako su djeca veoma zainteresirana za pričanje priča te kako putem raznih aktivnosti kao što su likovne, jezične i glazbene, usvajaju nove riječi vezane za priče koje se provode svakodnevno.

Ključne riječi: pričanje i čitanje priča, razvoj, aktivnosti, govor

SUMMARY

Telling and reading stories is an important part of a child's growing up, from his earliest childhood. Parents and educators play an important role in reading and telling stories, as they create a close connection with the child and through such activity understand the child's world view, way of thinking, his fears, interests and abilities. Through the activity of reading and telling stories, we encourage the development of speech, concentration, understanding of other people's and own emotions, that is, it affects the overall development of the child.

The goal of this paper and research is to see how much reading stories really means to children and how telling stories affects the enrichment of vocabulary and the acquisition of new words in kindergarten and preschool children. The research was conducted in the kindergarten "Koko" in Zagreb in the younger kindergarten group. During the research, it was observed that children are very interested in telling stories and that through various activities such as art, language and music, they acquire new words related to the stories that are carried out every day.

Key words: telling and reading stories, development, activities, speech

1. UVOD	7
2. USVAJANJE JEZIKA	2
3. GOVORENJE I ČITANJE KAO JEZIČNE DJELATNOSTI	5
3.1. Govor.....	5
3.2. Čitanje	7
3.3. Integriranje vještina čitanja i govora	8
4. PRIPOVIJEDANJE I VRSTE PRIPOVIJEDANJA	11
4.1. Definicija pripovijedanja.....	11
4.2. Važnost pripovijedanja za djecu.....	13
5. ISTRAŽIVANJE	15
5.1. Opis uzorka.....	15
5.2. Cilj i hipoteze istraživanja	15
5.3. Instrument istraživanja	15
5.4. REZULTATI.....	16
6. RASPRAVA I ZAKLJUČAK.....	21
7. LITERATURA	22

1. UVOD

Pripovijedanje je važan nastavni resurs sa snažnom prisutnošću u svim društvima od evolucije ljudskog jezika i ima vrlo učinkovitu ulogu u obrazovanju male djece (Phillips, 2000). Mala djeca uživaju čitati, pisati i slušati priče, a iz priča mogu razumjeti više o društvu i životu općenito. Pričanje i dramatiziranje priča prilično je raširen dodatak predškolskom kurikulumu, prvenstveno zbog izloženosti koju je ova praksa stekla kroz spise Vivian Paley koji se bave učincima pripovijedanja na društveni i kognitivni razvoj djece (Wright i sur., 2008).

U teorijskom dijelu rada opisano je na koje načine djeca usvajaju jezik te kako su im u procesu razvoja jezika najvažniji roditelji i odgojitelji. Također se govori koje su razvojne faze u kojima se djeca u određenom mjesecu nalaze te koliko se riječi očekuje da znaju izgovoriti.

Utvrđeno je kako su pripovijedanje i čitanje priča uspješne obrazovne strategije koje stvaraju značajna poboljšanja u usvajanju jezika kod male djece, poboljšavaju usmeni ili govorni jezik, razvijaju razumijevanje pročitanog, daju smisao osnovnoj matematici, objašnjavaju znamenitosti, pripremaju za obrazovanje te promiču moralni i društveni razvoj (Bailey i sur., 2006).

Djeca već u ranom djetinjstvu zavole knjigu, slikovnice, fotografije, pričanje i pripovijedanje priča, bajki ili basni. Međutim kako bismo uistinu utvrdili koja je uloga pričanja priča djeci, proveli smo istraživanje u mlađoj vrtićkoj skupini. Cilj istraživanja bio je ispitati na koji način djeca mlađe vrtićke dobi usvajaju riječi i bogate vokabular. U istraživanju je

sudjelovalo 10 djece te je na kraju istraživanja utvrđeno kako su naša očekivanja o tome da djeca prepoznaju ciljane riječi iz priča, kako spol ne utječe na poznavanje riječi te kako provođenje različitih aktivnosti utječe na usvajanje riječi, potvrđena te su u skladu s postavljenim ciljevima.

2. USVAJANJE JEZIKA

"Jezik omogućuje realizaciju govora u zvučnoj formi, on je organizacija govora. Stoga jezik možemo u užem smislu odrediti kao apstraktan sustav znakova i pravila prema kojima se ti znakovi kombiniraju u svrhu sporazumijevanja, odnosno prijenosa obavijesti" (Pavličević-Franić, 2005). Tijekom ranog djetinjstva roditelji i odgojitelji su ti koji potiču razvoj slušanja, razumijevanja jezika i govornu produkciju svakodnevnom interakcijom sa svojom djecom. „Jezik se kaže da je sustav artikuliranih glasovnih oblika koji imaju simboličko-komunikativni karakter, tj. služe označavanju predmeta, odnosa i zbivanja u vanjskom svijetu.“ (Stančić i Ljubešić, 1994).

Usvajanje i razvoj jezika nezaobilazan je dio života. Stoga se godinama provode istraživanja o ovim temama. Razvoj jezika igra važnu ulogu u djetetovoj sposobnosti da komunicira i izražava svoje osjećaje zahvaljujući razvoju jezika. Dijete može komunicirati s drugima, kao svojom obitelji i vršnjacima. Prvih nekoliko godina koje se nazivaju kritičnim razdobljem važni su za ovaj razvoj. Tijekom ovih godina dijete poboljšava svoje jezične vještine te počinje shvaćati tuđe misli.

Ozcan (2018) tvrdi da djeci za razvoj misli i stvaranje predodžbi o okolišu pomaže njihovo jezično iskustvo. Dok drugo istraživanje govori kako dojenčad umjesto riječi do 6. mjeseca života upotrebljava plakanje kao primarno sredstvo komunikacije (Ozcan, 2018).

B. F. Skinner (1957) kaže da operantno uvjetovanje i potkrepljivanje također utječu na razvoj i usvajanje jezika. Kada roditelj odgovara na bebino ponašanje na isti i pozitivan način, poput osmijeha. Beba radi istu stvar više nego inače. Istraživači su otkrili ako majke više reagiraju na vokalizaciju svoje bebe, to njihova beba brže uči jezik. Prema biheviorizmu, Skinner navodi da se proces učenja temelji na iskustvu, a oponašanje uzorka odraslih i njegovo ponavljanje poboljšava jezično ponašanje (Skinner, 1957).

Otkrivanje riječi jezika i onoga što one znače u svijetu samo je prvi korak za onoga koji uči jezik. Djeca također moraju otkriti kako distribucija ovih elemenata, uključujući gramatičke nastavke i funkcijske riječi prenose daljnje kombinatorno značenje izgovora. To jest, djeca moraju implicitno otkriti i koristiti gramatiku svog jezika kako bi odredila tko je-što-kome-učinio u svakoj rečenici. Ovo vrijedi čak i za jednostavne rečenice poput: „Mama je dala tati mlijeko“ za razliku od „Tata je dao mami mlijeko“. Proces raščlanjivanja stoga je bitna

komponenta uređaja za razumijevanje jezika, jer omogućuje djeci da sastavljaju nizove elemenata (Altmann i Steedman, 1988).

Dijete uči svoj prvi jezik rano u životu i najvjerojatnije će prvo postići tečnost u ovom jeziku. Iako se često naziva "materinjim jezikom", ovaj izraz ne predstavlja fluidnu prirodu jezika i sposobnost usvajanja više od jednog jezika istovremeno. Govoreći o jezicima u fiksnim terminima s jasnim razlikama među jezicima zanemaruje se hibridnost i jedinstvenost jezičnih utjecaja tijekom djetetova života.

Proces učenja dodatnog jezika može se nazvati "usvajanjem drugog jezika". Dijete bi moglo naučiti neki drugi jezik tijekom boravka u vrtiću. To se obično događa na dva načina: ili putem prirodnog, neinstruktivnog načina, koji se obično događa u isto vrijeme kad dijete usvaja prvi jezik, ili kroz instruktivan način učenja, koji se odnosi na učenje stranog jezika u vrtiću. Učenje prvog i drugog jezika u ranoj dobi prirodan je proces i ne dovodi nužno do poteškoća u usvajanju jezika općenito. Dijete je ono koje vodi i kontrolira proces usvajanja jezika, a obitelj može biti faktor usmjeravanja i podrške u tom procesu. Većinu vremena djeca mogu usvojiti nekoliko jezika bez poteškoća, ovisno o njihovoj okolini i kognitivnim predispozicijama (Trueswell i sur., 1999).

Cilj prvih studija o usvajanju jezika bio je opisati te uzastopne aproksimacije ili privremene gramatike. Istraživanja, poput onih Browna (1973) pokazuju da djeca slijede prirodni slijed razvoja u svom usvajanju jezika. Iako stopa razvoja može varirati među djecom, redoslijed usvajanja jezika ostaje nepromjenjiv. Ako pogledamo samo jedno područje koje je opsežno proučavano, ono strukture rečenice, možemo vidjeti da do dobi od tri ili tri i pol godine dijete usvaja složenu rečeničnu strukturu uz korištenje koordinirajućih veznika kao što su npr. 'ali' i 'i' kao i podređene veznike poput 'jer'. Pojavljuju se komparativni oblici ('ovo je veće'; 'ovo je još bolje') i vidimo početke odnosnih rečenica: 'Ovo je ono što je mama dobila'. Tijekom idućih godinu dana dijete će usvojiti mnoge nepravilne oblike glagola i imenica i manje će generalizirati u svom govoru. Međutim, mnoge će se pretjerane generalizacije zadržati do puno kasnijeg razvoja djeteta. Nije neuobičajeno da, na primjer, osmogodišnjaci kažu „ozlijedio sam koljeno“ (Pinker, 1994).

Dijete započinje svoj put razvoja govora plačući i ispuštajući zvukove. Nakon toga koriste jednostavnije riječi koje prelaze u kratke rečenice. Koristeći vokabular riječi kojim su okruženi svaki dan dolaze do stvaranja složenijih rečenica koje na prelaze u govor koji je svima poznat.

Usvajanje jezika prirodan je proces koji se odvija velikom brzinom ako je dijete dovoljno stimulirano i potaknuto na govor. Dijete ćemo najlakše stimulirati različitim slikovnicama, knjigama, pjevanjem, pripovijedanjem ili jezičnim igrama. Za proces usvajanja jezika djetetu je uz komunikaciju veoma bitno čitanje priča, bajki, ali i razgovori koje odgojitelji i roditelji svakodnevno provode s djecom. Oni se mogu odnositi na svakodnevne razgovore, razgovore nakon čitanja priče ili razgovori nakon nekog događaja.

3. GOVORENJE I ČITANJE KAO JEZIČNE DJELATNOSTI

Da bi se čovjek sporazumijevao mora slušati, govoriti i razumjeti, a nakon toga čitati i pisati. Potrebno je razvijati te sposobnosti kako bi ih mogli što više koristiti. Slušanje i govorenje su urođene jezične djelatnosti te se njihovo usvajanje događa spontano ako ne postoje oštećenja govornog i slušnog organa ili mentalnih oštećenja te bi ih mogli nazvati sposobnostima. Čitanje i pisanje treba poticati i vježbati kako bi se dovoljno razvili i zbog toga bi ih mogli nazvati vještinama. Teško je razgraničiti vještine i sposobnosti kod jezičnih djelatnosti jer se međusobno prožimaju i preklapaju. Netko može biti dobar govornik jer ima urođenu sposobnost govora, a ne mora biti sposoban pisati jer nije savladao osnovne vještine (Pavličević-Franić, 2005).

Svaki pojedinac tijekom života razvije slušanje, govorenje, čitanje i pisanje. Možemo ih podijeliti na dvije skupine: urođene i stečene te na jezične djelatnosti i jezične sposobnosti. Slušanje i govorenje je na neki način urođena osobina, te ih nazivamo jezičnim sposobnostima, jer dijete od rođenja može osluškivati svijet osim ako se ne rodi sa slušnim poteškoćama. Također urođena osobina je govorenje jer dijete na prirodan i spontan način usvaja odrednice govorenja. Zbog toga za slušanje i govorenje možemo reći da su jezične sposobnosti.

S druge strane stečene jezične djelatnosti su čitanje i pisanje. Kod većina djece čitanje i pisanje zahtjeva vježbu i određeni napor kako bi ih usavršili. Također se javljaju u kasnijem djetinjstvu (Aladrović Slovaček 2019).

„Najintenzivniji razvoj jezika i govora događa se u prve tri godine života, kada dijete prođe faze od prvog krika, glasanja, do komponente participacije u razgovoru u kojem govorom može izraziti svoje potrebe, osjećaje, stavove, boriti se za sebe, utjecati na druge.“ (Andrešić, 2009).

3.1. Govor

Govor dijete uči na temelju sadržaja koje mu odgojitelj, kao središte i govorni uzor prezentira te kojima se sam raduje i za koje misli da su važni te o kojima s djecom razgovara, na temelju kojih stvara. To je dio socijalnog učenja, stjecanja i dijeljenja zajedničkih iskustava (Velički, 2009).

Prema Pavličević-Franić (2018) jezična vještina govora urođena je ljudima pod uvjetom da osobe imaju zdrave govorne organe, te normalan kognitivni razvoj. U ranoj fazi stjecanja

jezika, govorenje slijedi prvu vještinu, a to je slušanje. Iako nije primarna, govorenje je osnovna ljudska vještina kojom se uspostavlja i ostvaruje jezična komunikacija i to znatno češće, lakše i brže nego vještinom pisanja. Djeca se slušanjem i oponašanjem odraslih sugovornika postupno počinju govorno izražavati. Za govorno sporazumijevanje potrebna su nam dva sudionika, čije će se uloge govornika i slušatelja neprestano izmjenjivati. Temeljna jedinica govorenja je govorni čin koji obuhvaća sadržaj govorenja (ono o čemu se zapravo govori), izraz govorenja (jezične jedinice pomoću kojih se govor odvija), značenje govora (što znači ili može značiti govor koji izgovaramo), namjeru govornika (u koju svrhu se odvija taj govor), te kontekst govora (okruženje u kojemu se govor odvija). Svaki govorni čin oblikuju određeni jezični i izvanjezični elementi, a osnovna funkcija govornoga čina je verbalno sporazumijevanje, odnosno govor u obliku usmene jezične djelatnosti između barem dvaju sugovornika.

Sposobnost sluha neophodna je za pravilan razvoj govora i jezika. Na probleme sa sluhom može se posumnjati kod djece koja ne reagiraju na zvukove ili koja ne razvijaju odgovarajuće jezične vještine. Slijede neke smjernice vezane uz dob koje vam mogu pomoći da odlučite ima li vaše dijete problema sa sluhom.

Važno je zapamtiti kako nije svako dijete isto. Djeca postižu prekretnice u različitim godinama. Razgovarajte s djetetovim liječnikom ako sumnjate da vaše dijete ne razvija pravilno govorne i jezične vještine.

Pojmovi jezik i govor međusobno su povezani, ali nemaju isto značenje. Pavličević-Franić (2005) jezik objašnjava kao društvenu tvorevinu koja je zajednička svim pripadnicima iste jezične zajednice, a govor kao individualnu tvorevinu svakog pojedinca. Jezik se definira kao apstraktan sustav znakova i pravila, a govor kao realizacija jezika u zvučnoj formi (Pavličević-Franić, 2005).

Govor je jedna od četiri osnovne vještine učenja jezika uz slušanje, čitanje i pisanje. U ovom slučaju govorenje i slušanje povezani su s jezikom izraženim kroz slušni medij. U međuvremenu, čitanje i pisanje povezani su s jezikom izraženim kroz vizualni medij. Dakle, govor i pisanje su produktivne vještine, dok su slušanje i čitanje receptivne vještine (Widdowson, 1978: 57).

„Govor se počinje razvijati i prije nego što se dijete rodi. Prije nego što progovore svoju prvu riječ mala djeca komuniciraju pomoću izraza svojih lica, pokreta tijela, gukanja i plača. Kad malo dijete nauči uspješno komunicirati sa svojim roditeljima i odgojiteljima, počinje shvaćati pokretačku stranu govora“ (Stokes Szaton, 2005: 71).

Govor je sposobnost izražavanja ili razmjene misli korištenjem jezika. "Govor je produktivna slušna/oralna vještina i sastoji se od stvaranja sustavnih verbalnih iskaza za prenošenje značenja (Nunan, 2003). Harmer (2001) primjećuje kako s komunikativnog gledišta govor ima mnogo različitih aspekata uključujući dvije glavne kategorije – točnost, koja uključuje ispravnu upotrebu vokabulara, gramatike i izgovora koji se prakticiraju kroz kontrolirane i vođene aktivnosti; i tečnost, koja se smatra "sposobnošću da se nastavi kada se govori spontano".

Djecu treba uvesti u ranoj dobi u ritam usvajanja jezika, a to se može postići pripremnim vježbama kroz kontaktno govorenje u svakodnevnim stvarnim situacijama kao što su 7 pozdravljanje, postavljanje pitanja, zahvaljivanje, čestitanje. Kasnije slijede direktni govorni oblici kao što su zamolba, savjet, ekspresivno izražavanje osjećaja, doživljaja i na kraju vježbe objektivnoga govornoga izražavanja. Vježbe možemo podijeliti na ponavljajuće i stvaralačke. Svrha vježbi je razvoj govornih sposobnosti, vještina, znanja i stvaranje kompetentnih govornika hrvatskoga jezika (Pavličević-Franić, 2005).

„Jezik i govor predstavljaju dva vida jezične djelatnosti (jezik kao sustav znakova s točno određenim ustrojem te govor kao njegovo zvučno ostvarenje). Iako se oni međusobno isprepliću i upotpunjavaju, postoji jasno razlikovanje, koje postaje tim važnije govorimo li o primijenjenoj psiholingvistici. Tako se, na primjer, razlikovanje govora i jezika ostvaruje u konceptualnom shvaćanju i uporabi izraza govorna percepcija ili zamjedba, ili obrada jezičnih podataka“ (Kovačević, 1997: 32).

Jezik se odnosi na onaj dio čovjekove jezične djelatnosti kojom on stvara znakove i oblikuje ih u jezični sustav. Kada se govori o govoru, onda se predmet o kome se govori odnosi na glasovna, izgovorna i prozodijska obilježja u jezičnom ostvarenju (Kovačević, 1997).

Nakon što dijete usvoji jezičnu djelatnost govorenja, s lakoćom će savladati i čitanje. Odgojitelji bi trebali na zanimljiv i jednostavan način djeci predstaviti čitanje te ih upoznati s čudesnim svijetom knjiga.

3.2. Čitanje

Čitanje nam omogućuje prijenos iz vlastitog svijeta u drugi. Između stranica knjige možemo uroniti u živote izmišljenih likova i učiti o kulturi potpuno različitoj od naše. Također, možemo naučiti nove riječi i fraze, iskusiti niz emocija, steći vještine i znanja. Zbog potencijala

za učenje, učinci čitanja na razvoj djeteta su golemi, a brojne su studije istaknule njegove prednosti. Kao takvi, odgojitelji i roditelji su u odličnoj poziciji osiguravanja da čitanje postane ključni dio dječje dnevne rutine.

Čitanje je jednostavno tumačenje pisane poruke. Walter R. Hill (1979) ukratko definira čitanje kao ono što čitatelj čini kako bi dobio značenje koje mu treba iz kontekstualnih izvora. Čitanje je tečan proces u kojem čitatelji kombiniraju informacije iz teksta i vlastito osnovno znanje kako bi izgradili značenje, a cilj čitanja je razumijevanje (Nunan, 2003). Sposobnost čitanja zahtijeva da čitatelj crpi informacije iz teksta i kombinira ih s informacijama i očekivanjima koje čitatelj već ima (Grabe, Stoller, 2001). Alderson J.C. (2000) navodi da se čitanje sastoji od dvije komponente: prepoznavanja riječi i razumijevanja.

Veliki broj djece usvoji čitanje prije polaska u osnovnu školu jer su u vrtiću svakodnevno okruženi slikovnicama, natpisima i knjigama.

3.3. Integriranje vještina čitanja i govora

„Jezik čovjeka razlikuje se od svih drugih bića na zemlji, pa je usvajanje jezika, s jedne strane, sasvim obična pojava, dok je, s druge strane, vrlo osebujna i fascinantna. Samo usvajanje jezika pokazuje opća svojstva zajednička svoj djeci na svijetu jer ona uspijevaju uspješno usvojiti jezik, bez obzira na svoja ostala svojstva, bez obzira na to kojemu su jeziku izložena u prirodnim situacijama te načinu poučavanja jer u vrlo kratkome razdoblju uspijevaju ovladati najrazličitijim jezičnim razinama.“ (Aladrović Slovaček, 2019).

U procesu čitanja predloženo je šest komponenti vještina. Među tim poljima znanja vokabular i strukturalno znanje koje se stječu čitanjem utječu na govorna postignuća djece. Komponente vještine su: vještine automatskog prepoznavanja, vokabular i strukturalno znanje, poznavanje formalne strukture, pozadinsko znanje o sadržaju/svijetu, vještine/strategije sinteze i evaluacije, metakognitivno znanje i praćenje vještina (Grabe, 1991).

Anne Lazaraton (2001) predlaže da se usmena komunikacija temelji na četiri dimenzije ili kompetencije: gramatička kompetencija (fonologija, vokabular, oblikovanje riječi i rečenica...); sociolingvistička kompetencija (pravila interakcije, društvena značenja); diskursna kompetencija (kohezija i način spajanja rečenica); i strateška kompetencija (kompenzacijske strategije koje se koriste u teškim strategijama). Poznavanje vokabulara i gramatike dva su bitna čimbenika učenja stranog jezika i oba utječu na govornu izvedbu učenika. Dobro poznavanje

gramatike smatra se ključnim aspektom za uspjeh u stranom jeziku. Gramatika je važna za učenje prirode jezika. Gramatika pomaže djeci da izgrade razumljive rečenice u govoru. Da bi razumjeli kako jezik funkcionira, djeca trebaju obratiti pozornost na gramatiku. “Ako razumijemo ono što drugi govore samo djelomično i površno, komunikacija ideja ne može biti pravilno realizirana“ (Zhong-guo i Min-yan, 2007).

Čitanje će pomoći djeci da steknu vokabular i gramatiku. Kroz čitanje djeca uviđaju kako se riječi slažu. Kada se djeca stalno bave ciljnim jezikom, počinju uočavati i svladavati obrasce u jeziku. Mccarthy (2000) navodi da su leksičko i gramatičko znanje značajno povezani s razumijevanjem pročitano. To znači da će djeca postići bolje razumijevanje pročitano kroz gramatiku. Krashen potiče čitanje jer je ono odličan čimbenik u poboljšanju stranog jezika i vjeruje da su djeca koji puno čitaju dobri u čitanju, pisanju i imaju dobar vokabular i gramatičko znanje. Djeca vide strukturu rečenice i to im omogućuje da grade vlastite rečenice i iskaze.

Poznavanje vokabulara neophodno je za učinkovitu komunikaciju. Lewis (1993) piše da je učenje vokabulara ključna zadaća u učenju drugog jezika i da sve jezične vještine slušanja, govora, čitanja, pisanja i prevođenja ne mogu postojati bez vokabulara. Rječnik je razumijevanje značenja riječi, tako da se komunikacija ne događa ako nema riječi. Stoga je čitanje vjerojatno najbolji način za učenje novih riječi. Čitanje rezultira usputnim usvajanjem vokabulara (Lechmann, 2007). Nation podržava ovu ideju i kaže: “Čitanje se dugo smatralo glavnim izvorom povećanja vokabulara” (Nation, 1995).

Hedge (1985) također navodi da opsežnim čitanjem djeca unapređuju svoju sposobnost pogađanja značenja nepoznatih riječi i izraza iz natuknica u kontekstu i zaključuje da djeca koji puno čitaju izvan vrtića ili doma mogu povećati svoje razumijevanje i poboljšati vokabular koji su bitni elementi za unaprjeđenje govornih vještina (Hedge, 1985).

Široko i duboko poznavanje vokabulara čini djecu preciznima i artikuliranima. Kroz čitanje učenici vide kako se nove riječi povezuju s drugim riječima. “Što više budete čitali, to ćete više biti izloženi vokabularu koji obično ne ulazi u govorni jezik” (Cunningham, 1998). Poboljšani vokabular pomoći će učenicima da razviju svoje govorne vještine. Govor bez vokabulara ne može se proizvesti. Rječnik je jedna od bitnih i temeljnih komponenti komunikacije (Levelt, 1993).

Opsežno čitanje poboljšat će njihovo razumijevanje. Djeca će lako razumjeti na stranom jeziku ako unaprijede svoju sposobnost pogađanja značenja riječi iz konteksta što će unaprijediti njihovu govornu izvedbu. Dubin i Olshtain (1977) također ističu da kroz opsežno

čitanje djeca uče mnogo vokabulara. Naglašava se dobrobit opsežnog čitanja jer djeca razvijaju sposobnost stjecanja užitka i zadovoljstva od samostalnog čitanja na jeziku koji uče te su izloženi jeziku na prirodniji i manje strukturiran način. Drugim riječima, dobivaju drugačiji osjećaj bez pritiska na strukturu jezika jer čitaju iz užitka. Opsežno čitanje također utječe na druge jezične vještine kao što su pisanje i govor.

Treba napomenuti da će dobro poznavanje vokabulara djeci dati samopouzdanje u njihovu govornu izvedbu. Bolje poznavanje vokabulara i više riječi na raspolaganju vjerojatno će olakšati sposobnost boljeg ispričavanja priče, demonstriranja opsežnijeg raspona jezičnih resursa i razumljivijeg izražavanja. Bolje poznavanje vokabulara moglo bi pridonijeti i jačanju samopouzdanja govornika koje bi se osjetilo tijekom govora i utjecalo na ukupni dojam koji se stvara (Oya, Manalo, Greenwood, 2009).

4. PRIPOVIJEDANJE I VRSTE PRIPOVIJEDANJA

Pripovijedanje i njegova uloga u društvu prethodi pisanoj ljudskoj povijesti jer je usmeno pripovijedanje bilo jedini alat dostupan ljudima za očuvanje i dijeljenje kulturnih običaja, vjerovanja i baštine. Priča se pokazala najstarijim i najpotkrijepljenijim sredstvom za pamćenje i informaciju o pričama (Abrahamsen, 1998). Stoga se pripovijedanje pokazalo vrlo učinkovitim načinom kodiranja znanja u usmenim kulturama jer ih je učinilo pamtljivim i lakše prenosivo drugima. Zapravo, Abrahamsen tvrdi da su civilizacije preživjele zahvaljujući pripovijedanju jer su osigurale kontinuitet životnih iskustava sljedećim generacijama (Abrahamsen, 1998).

Prema Andrews i Hullu (2009), učenje je najkreativnije kada se nalazi u zajednici i društvenim okruženjima koja daju autentičnu društvenu osnovu o tome kako primijeniti znanje. U tom smislu, pokazali su da priče predstavljaju instrument za pružanje znanja na društveni način. Drugi teoretičari smatraju pripovijedanje sinonimom za i iz perspektive narativnog istraživanja, bilo da je zapisano ili dano usmeno (Denning, 2005).

Atta - Alla (2012) je rekao da je pripovijedanje sredstvo za dijeljenje i tumačenje iskustava. Priče su toliko važne da mogu popuniti prazninu u jeziku, kulturi i podjelama. Tehnika pripovijedanja može biti prilagodljiva za sve uzraste ostavljajući zanemarujući dobnu segregaciju. Pripovijedanje se može koristiti kao metoda za podučavanje vrijednosti društva, etike i kulturnih normi i razlika (Atta - Alla 2012).

4.1. Definicija pripovijedanja

Pripovijedanje je korištenje priča ili narativa kao komunikacijskog alata za vrednovanje, dijeljenje i kapitaliziranje znanja pojedinaca. Priče pružaju snažnu metaforu, okvir i skup praktičnih procesa za rješavanje problema, edukaciju i postizanje naših ciljeva. Pripovijedanje može biti snažan element komunikacijskog procesa, jednako kao i udžbenici i eseji (Ohler, 2013).

Prvo, priča se definira kao narativni prikaz stvarnog ili izmišljenog događaja, to je struktura pripovijesti s određenim stilom i skupom likova. Dodatno, u ovoj tehnici 'pripovijedanja' učenici mogu razmjenjivati iskustva i učiti od tuđu mudrost, uvjerenja i

vrijednosti. Osim toga, priče grade blokove znanja i to je temelj pamćenja i učenja, na kraju, priče povezuju ljude s prošlošću, sadašnjošću i budućnošću (Barzaq, 2009).

Pripovijedanje je oblik komunikacije koji prethodi pisanoj ljudskoj povijesti kao sredstvo poučavanja lekcija i prenošenja povijesti s jedne generacije na drugu. Tehnike pripovijedanja mogu humanizirati učenje (Rossiter, 2002). Maynard (2005) je definirao priče kao alat kojim ljudi prenose svoja iskustva, mišljenja drugih. Maynard (2005) vjeruje da su priče važne za društva, politiku i obrazovanje. Priče su način na koji ljudi razumiju sebe i svoje svjetove. Priče pružaju moćnu metaforu, okvir i skup praktičnih procesa za rješavanje problema, obrazovani smo i slijedimo svoje ciljeve (Ohler, 2013).

Osim toga, pripovijedanje kao učinkovitu metodu poučavanja i učenja reklamira niz drugih obrazovnih teoretičara i istraživača koji podvlače pričanje kao reflektivnu, transformativnu i/ili eksperimentalnu pedagogiju poučavanja. Pripovijedanje je oblik komunikacije koji prethodi pisanoj ljudskoj povijesti kao sredstvo poučavanja lekcije i prenošenje povijesti s jedne generacije na drugu (Rossiter, 2002). Osim toga, narativno pripovijedanje pruža osnovnu strukturu načina na koji stvaramo značenje iz našeg postojanja i svakodnevnog života. Štoviše, neuroznanost otkriva kako je mozak ožičen za organiziranje, zadržavanje i pristup informacijama putem priče te da se svako iskustvo odnosa i objekt bilježi u umu kao priča (Caine 2005). Posljedično, priče postavljaju temelj načina na koji ljudi komuniciraju jedni s drugima i sada ih se reklamira kao moćno sredstvo za povećanje zadržavanja i prijenosa informacija o učenju (Denning, 2004). Istraživači obrazovanja nude niz perspektiva o tome zašto je i kako je pripovijedanje uspješan alat za učenje i podučavanje (Denning, 2004).

Barzaq (2009) napominje kako je tehnika pripovijedanja obrazovni alat jer daje moralne pouke, pozitivne ideje, stilove, dobre modele i zabavne su te ovisе o ljudskom ponašanju i njihovom iskustvu koje se smatra vitalnim izvorom znanja (Barzaq, 2009).

Bausch (1994) naveo je mnoge karakteristike vrijedne priče kako slijedi:

- 1) Priče pomažu odgojitelju da stvori kontekste u kojima je jezik koristan i smislen.
- 2) Dobra priča može uspostaviti osjećaj povezanosti s religijom i za vjernik Bogu.
- 3) Korištenje inovativne tehnike pričanja priča u vrtiću može povećati entuzijizam i ojačati prethodno predstavljene didaktičke informacije. To je također pozitivna, interaktivna alternativna metoda poučavanja i razmjene informacija.

4) Priče bi mogle imati obvezujuću snagu i poboljšati razumijevanje svih dijelova svemira, bez obzira na rasu ili boju kože.

5) Priče koriste poseban jezik. Priče koriste sve vrste jezičnih konvencija kako bi priču učinile živopisnom i nezaboravnom.

4.2. Važnost pripovijedanja za djecu

U odabiru priče odgojitelj se mora voditi temeljnim polazištem da dijete može ostvariti duboki doživljaj i poistovjetiti se s pričom samo onda kad odgojitelj u ulozi pripovjedača predstavlja svijet s djetetovog gledišta pri čemu uvažava jedinstvenost svijeta djece. Kod odabira treba u obzir uzimati dječju stvarnost i načine na koji oni doživljavaju svijet oko sebe, ali istovremeno treba razmišljati i o tome da djeca žive s odraslima i da je potrebno uskladiti svijet odraslih i svijet djece. Jako je važno da pri odabiru priče odgojitelj ne bira priču samo po preporuci iz priručnika, već da i on sam sudjeluje u odabiru što znači da on tu priču osjeća i razumije, da je prepoznaje kao blisku i dragu te da je usklađena s njegovim stavovima jer će tu svoju energiju prenositi na dijete (Velički, 2013).

Okruženje u kojem se priča odvija vrlo je važan element koji utječe na djetetov doživljaj priče. Dijete će se osjećati ugodno, sigurno i samosvjesno ako okruženje u kojem se nalaze ugodno i podržavajuće (Dowling, 2006, prema Ljubetić, 2009). Prostor s materijalima te opće ozračje u kojem se priča odvija treba biti prilagođeno djetetu kako bi se uspješno podržala njegova znatiželja i interesi koje pokazuje. Prilagođavanjem okruženja pruža mu se sloboda u izboru, ali ga se i potiče na preuzimanje odgovornosti za sve svoje izbore (Slunjski, 2011). Takvo okruženje treba biti poticajno i bogato raznovrsnim materijalima kako bi djeci omogućilo razne načine istraživanja i otkrivanja. Ono ima veliki utjecaj na kvalitetu u iskustvima i učenju djece rane i predškolske dobi (Slunjski, 2008).

Kako bismo djeci osigurali što bolji doživljaj za vrijeme pričanja priče, potrebno je promišljati o vizualnom okruženju. U tom kontekstu važno je uskladiti svjetlost, boje i simbole. Boje imaju svoja značenja i simboliku pa ih je potrebno uklopiti u priču. Primjerice zelena boja simbolizira prirodu, djeluje umirujuće za oči i opušta dijete. Žuta boja predstavlja Sunce, svjetlost i sjaj. Potiče koncentraciju i osjetila kod djece. Dok primjerice crna boja nije poželjna i trebali bismo je izbjegavati. Ona negativno utječe na raspoloženje i djeluje potišteno. Razni zvukovi i tonovi obogaćuju ispričanu priču. Za to mogu poslužiti razni instrumenti ali i pjevanje

kojim možemo započeti ili završiti priču. Instrumenti služe kao podrška u pričanju jer mogu oponašati razne zvukove iz prirode, npr. šuškanje lišća, zvuk vjetra (Velički, 2013).

Najbitniji je izbor priče koju pripovijedamo djeci jer priče koje nisu prilagođene dječjoj dobi mogu biti dosadne ili nerazumljive. Priča ne treba biti samo zanimljiva djeci već i samom pripovjedaču kako bi se mogao s lakoćom uživjeti u prepričavanje. Također veoma je bitno koristiti različita pomagala, kao što su krpene lutke ili prstići, različiti kostimi i nenametljivi rekviziti, ali i udaraljke ili pjesmice.

5. ISTRAŽIVANJE

5.1. Opis uzorka

Istraživanje je provedeno u dječjem vrtiću “Koko” u Sesvetama . U istraživanju je sudjelovala mlađa vrtićka skupina “Točkice”. U ispitivanju je sudjelovalo 10 ispitanika, od kojih je 5 djevojčica i 5 dječaka u dobi od 3 do 4 godine. Početak istraživanja započet je s testom riječi, a nakon testa riječi ispitanici su sudjelovali u aktivnostima dva puta tjedno. Na kraju istraživanja provedeno je završno ispitivanje u svrhu provjere rezultata. Vremenski period istraživanja je od 02. svibnja do 20. svibnja 2022. godine.

5.2. Cilj i hipoteze istraživanja

Glavni cilj istraživanja bio je ispitati na koji način djeca mlađe vrtićke dobi usvajaju riječi i bogate svoj vokabular. Specifični ciljevi istraživanja su:

1. Ispitati koliko djeca znaju ciljne riječi u pričama namijenjenim djeci vrtićke i predškolske dobi.
2. Ispitati utječe li spol na rezultate poznavanja ciljnih riječi.
3. Ispitati utječe li provedba različitih aktivnosti u svrhu usvajanja ili ovladavanja ciljnih riječi.

U skladu s ciljevima istraživanja postavljene su sljedeće hipoteze:

1. Djeci bi mogla biti poznata riječ otvoren, ali manje poznata riječ oblačno.
2. Djevojčice će biti uspješnije od dječaka.
3. Jezične igre i likovne aktivnosti potiču usvajanje riječi.

5.3. Instrument istraživanja

Iz skupine „Točkice” sudjelovalo je 10 djece, od kojih je 5 djevojčica i 5 dječaka u dobi od 3 do 4 godine. Glavna uloga u istraživanju je bila uloga pričanja priče. Na početku istraživanja smo s djecom planirali pričanje priča „Postojani kositreni vojnik” H.C. Andersena te „Neposlušna papigica” (Lukin portal). Prije provedbe samog istraživanja i pričanja priče

proveden je inicijalni test riječi, a po završetku istraživanja proveo se završni test riječi tj. završno ispitivanje kojim smo htjeli provjeriti koliko djeca poznaju riječi koje su izdvojene. Ako je dijete znalo samostalno odgovoriti, pored pridjeva smo stavili plus, a ako dijete nije znalo odgovoriti, stavili smo minus. Nakon provedenog rječničkog testa slijedila je aktivnost pričanja priče. Priče smo čitali dva puta tjedno. Zadnji tjedan istraživanja proveli smo dvije jezične igre i likovnu aktivnost. Kroz igru „Pokvareni telefon“ zadali smo im riječi “oblačan dan”, “jaka struja” i “otvoren prozor”. Druga jezična igra koju smo proveli je „Leti,leti“ u kojoj smo također zadali riječi kao što su „vojnika”, „papigica”, „stol”, „palačinka”, „lav”, „ruža“ i tako dalje. Naposljetku je uslijedila igra pamćenja poznatija kao „Memory”. Izradili smo kartice na kojima smo nacrtali razne likove i predmete iz priča kao što su vojnika, papiga, oblak, struja, stablo i tako dalje. Za kraj smo proveli likovnu aktivnost kroz koju smo htjeli vidjeti što im se najviše svidjelo te što su zapamtili iz priča. Također smo im zadali da nacrtaju što im se to iz priča najviše svidjelo.

5.4. REZULTATI

U ovom dijelu rada bit će predstavljeni rezultati istraživanja, odnosno utjecaj uloge pričanja priča djeci predškolske dobi.

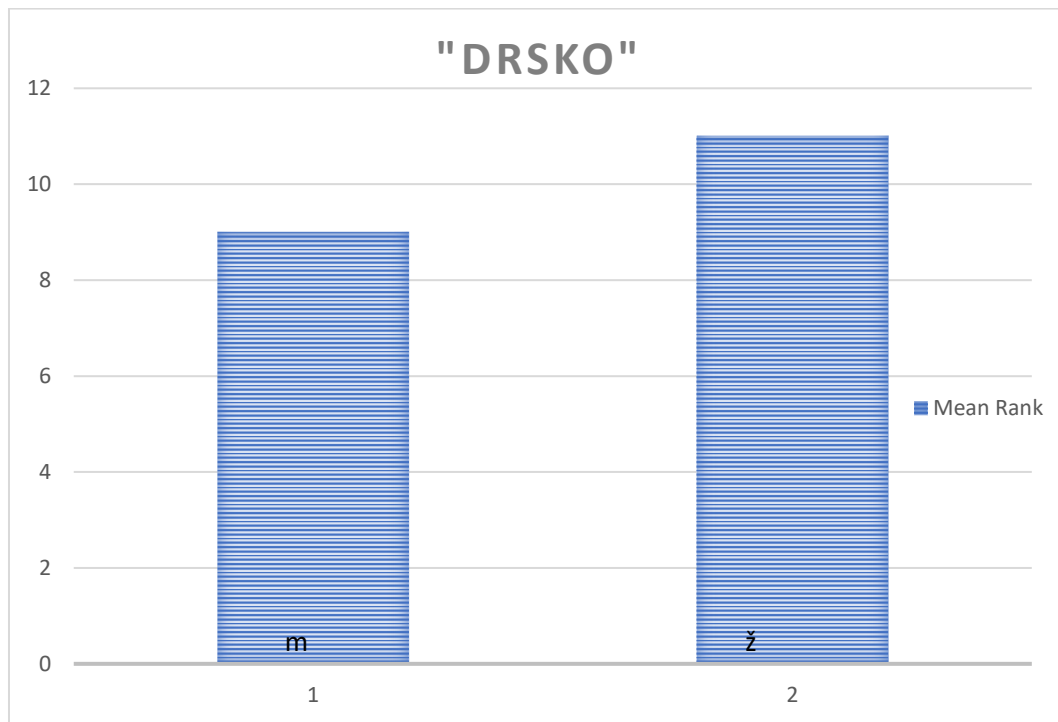
Prvi su prikazani rezultati iz dobne skupine od 3 do 4 godina u kojoj se provelo čitanje priče „Postojani kositreteni vojnika“ te „Neposlušna papigica“. Sudjelovalo je 10 - ero djece. Prvi cilj istraživanja bio je ispitati rječničku raznolikost djece vrtićke dobi. Prema dobivenim rezultatima je vidljivo kako je većina riječi djeci poznata, ali isto tako postoje one koje su im nepoznate i nisu dio njihovog rječnika. S tim rezultatima smo potvrdili prvu hipotezu koja pretpostavlja kako će raznolikost rječnika djece vrtićke dobi biti raznolika. Djecu smo okupili u kutku za čitanje. Prvo smo pročitali priču „Postojani kositreteni vojnika“. Djeca su pažljivo slušala priču, te su svi sudjelovali u inicijalnom testu riječi. Djeci su najviše bile poznate riječi „drago“ i „tiho“, a riječi koje su djeci bile nepoznate bile su „debelo“ i „modro“.

Tablica 1. Rezultati inicijalnog rječničkog testa

Riječ	Poznato	Nepoznato
oblačno	4	6
drsko	4	6
struja	7	3
drago	8	2
gusto	6	4
olujno	4	6
debelo	3	7
čvrsto	7	3
spustiti	6	4
otvoren	7	3
modro	3	7
ponosno	5	5
tiho	8	2
skakutati	4	6
daleko	4	6

Drugi cilj istraživanja bio je ispitati utječu li dob i spol na raznolikost rječnika i usvajanje novih riječi. Prema dobivenim rezultatima nismo uvidjeli značajnu razliku u spolu djece odnosno statistički je prikazano kako su rezultati podjednaki.

Tablica 2. Rezultati s obzirom na dob i spol

Treći cilj istraživanja bio je ispitati utječe li provedba aktivnosti u svrhu usvajanja i ovladavanja ciljnih riječi. Iz rezultata je vidljivo kako je većina skupine uspješno ovladala ciljnim riječima i usvajanje istih uz aktivnosti. Prema rezultatima istraživanja treća hipoteza kako jezične i likovne aktivnosti potiču usvajanje novih riječi je potvrđena. Zadnji dan istraživanja proveden je završni rječnički test. Sva djeca su usvojila riječ „struja“ i „tiho“, a najveće probleme još uvijek im zadaju riječi „olujno“ i „skakutati“. Nažalost niti jedno koje nije u inicijalnom testu znalo riječi „spustiti“ i „olujno“, nije niti na kraju istraživanja usvojilo te riječi.

Tablica 3. Rezultati inicijalnog rječničkog testa

Riječ	Poznato	Nepoznato.
oblačno	4	6
drsko	4	6
struja	7	3

drago	8	2
gusto	6	4
olujno	4	6
debelo	3	7
čvrsto	7	3
spustiti	6	4
otvoren	7	3
modro	3	7
ponosno	5	5
tiho	8	2
skakutati	4	6
daleko	4	6

Tablica 4. Rezultati završnog rječničkog testa

Riječ	Poznato	Nepoznato
oblačno	7	3
drsko	6	4
struja	10	0
drago	9	1
gusto	8	2
olujno	4	6
debelo	6	4
čvrsto	8	2
spustiti	6	4
otvoren	9	1
modro	6	4
ponosno	7	3
tiho	10	0
skakutati	5	5
daleko	7	3

6. RASPRAVA I ZAKLJUČAK

Rezultati dobiveni prilikom istraživanja su u skladu s očekivanjima. Statistički gledano u završnom ispitivanju usvajanje novih pojmova je ispunilo očekivanja za razliku od početnog ispitivanja. Rezultati istraživanja s obzirom na spol i dob nam ukazuju na to kako nema prevelike razlike u usvajanju i ovladavanju ciljnih riječi te bogaćenje vokabulara te kako uloga pričanja priča podjednako utječe na razvoj govora bez obzira na uzrast i spol. Treći cilj istraživanja bio je ispitati utječe li provedba različitih aktivnosti u svrhu usvajanja ili ovladavanja ciljnih riječi. Dobiveni rezultati potvrđuju pretpostavku kako djeca kroz jezične i likovne aktivnosti usvajaju i razvijaju govor.

Stoga, pričanje priča ima vrlo važnu ulogu u djetetovom životu te je treba provoditi svakodnevno. Čitanje uvodi djecu u bogatstvo jezika te primjerenim, pravilnim i tečnim govorom prenosimo ispravan način učenja govornih vještina. Aktivnosti kao što su razne jezične igre, likovne aktivnosti, pjevanje imaju velik utjecaj na kvalitetni govorno-jezični razvoj te im pomažu da razvijaju svoju sposobnost izražavanja ideja, a koja će im istovremeno obogatiti vokabular. Kako djeca osnažuju vještine čitanja, razvijaju i sofisticiranije govorne vještine. Priče prosvjetljuju i nadahnjuju. Oslobađaju od rutine i stimuliraju um. One su izvrstan motivator za djecu, ali i za pripovjedače.

7. LITERATURA

1. Altmann, G., Steedman, M. (1988) *Cognition* 30, 191–23
2. Abrahamson, C. (1998). Storytelling as a pedagogical tool in higher education. 11 8(3). Retrieved October 7,2005 from the Ebsco Host database.
3. Andrews, D., & Hull, D. (2009). Storytelling as an instructional method: Descriptions and research question. *The Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning*, 2(3), 6-23
4. Atta-Alla, M. N. (2012). Integrating language skills through storytelling. *English Language Teaching Journal*, 5(12), 1-13
5. Barzaq M. (2009). Integrating Sequential Thinking Thought Teaching Stories in the Curriculum. *Action Research. Al ĩQattan Center for Educational Research and Development QCERD . Gaza*
6. Bailey, B. P., Tettegah, S. Y., Bradley, T. J. (2006). Clover: Connecting technology and character education using personally-constructed animated vignettes. *Interacting with Computers*, 18(4), 793–819.
7. Brown, R. (1973) *A First Language*. London: George Allen and Unwin.
8. Caine, R., Caine, G., McClintic, C., Klimic, K. (2005). *Brain and mind learning principles in action*. Thousand Oaks, CA: Morgan Press
9. Cunningham, A. E., Stanovich, K. E. (1998). What Reading does for the Mind. *American Educator*, 8(15)
10. Danica Andrešić (2009.) *Najčešći poremećaji jezično-govorne komunikacije djece predškolske dobi : priručnik za roditelje, odgojitelje, pedijatre i sve koji prate razvoj djece; Zagreb.*
11. Denning, S. (2001). *The springboard. How teaching ignites action in knowledge-era organizations*. Woburn, MA: Buttenvorth-Heinemann

11. Grabe, W., Fredricka S. (2001). Reading for Academic Purposes Guidelines for the ESL/EFL Teacher. In M. Celce-Murcia (Ed.), Teaching English as a second foreign language. Boston: Heinle and Heinle
12. Grabe, W. (1991). Current developments in second language reading research. TESOL Quarterly, 25(3), 375-406.
13. Harmer, J. (2001). The Practice of English Language Teaching. Harlow: Pearson Education.
14. Hatch, E.M. (1978) 'Discourse analysis and second language acquisition', in E.M.Hatch (ed.) Second Language Acquisition: A Book of Readings. Rowley, MA:Newbury House. pp. 401–35.
15. Hedge, T. (2003). Teaching & learning in the language Classroom. UK: OUP
16. Hedge, T. (1985). Using Readers in Language Teaching. London: Macmillan Publishers Ltd
17. Lazaraton, A. (2001). Teaching Oral Skills. In M. Celce-Murcia (Ed.), Teaching English as a second foreign language. Boston: Heinle and Heinle
18. Levelt, W. J. M. (1989). Speaking: From intention to articulation. MA: MIT Press
19. Katarina Aladrović Slovaček (2019.) Od usvajanja do učenja hrvatskog jezika, Zagreb.
20. Krashen, S. D., Terrell, T. D. (1989). The Natural Approach: Language Acquisition in the Classroom. Pergamon: Prentice Hall
21. Lechmann, M. (2007). Is Intentional or Incidental Vocabulary Learning More Effective? Journal of foreign language teaching, 3(1), 23-28
22. Ljubešić, M. (1997). Jezične teškoće školske djece. Zagreb: Školska knjiga
23. Mccarthy, F. (2000). Lexical and Grammatical Knowledge in Reading and Listening Comprehension by Foreign Language Learners of Spanish. Applied Language Learning, 2000(11), 323-348.
24. Nation, I. S. P. (1995-6). Best Practice in Vocabulary Teaching and Learning. EA Journal, 3(2), 7-15
25. Nunan, D. (2003). Practical English Language Teaching. Boston: McGraw Hill.
26. Pinker, S. (1994) The Language Instinct. London: Penguin

27. Ohler J.B.(2013) *Digital Storytelling in the Classroom: New Media Pathways to Literacy, Learning, and Creativity*. New York: Corwin Press
28. Ozcan, M. (2018). Developmental Differences in the Construction of Concepts by Children from 3 to 14 - Year-Olds: Perception, Language and Instruction. *Cognitive and Language Sciences*, 12(10), 1490-1499.
29. Oya, T., Emmanuel M., Jackie G. (2009). The Influence of Language Contact and Vocabulary Knowledge on the Speaking Performance of Japanese Students of English. *The Open Applied Linguistics Journal*, 2009(2)
30. Pavličević-Franić, D. (2005). *Komunikacijom do gramatike*. Zagreb: Alfa, d.d.
31. Phillips, L. (2000). Storytelling: The seeds of children's creativity. *Australasian Journal of Early Childhood*, 25(3), 1–5
32. Rossiter, M. (2002). Narrative stories in adult teaching and learning. *EricDigest*. Retrieved June 1, 2005, from Ebsco Host database
33. Skinner, B. F. (1957). *Verbal behaviour*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
34. Slunjski, E. (2006). *Stvaranje predškolskog kurikuluma u vrtiću – organizaciji koja uči*. Zagreb: Mali profesor.
35. Turla, A. (2015). Storytelling techniques in preschool period. In A. Turla (Ed.). *Children's literature in preschool period*. (pp.11-30). Hedef CS Yayıncılık ve Mühendislik
36. Trueswell, J., Sekerina, I., Hill, N. & Logrip, M. (1999) *Cognition* 73, 89–134
37. Velički, V. (2013). *Pričanje priča – stvaranje priča: povratak izgubljenom govoru*. Zagreb: Alfa
38. Widdowson, H. G. (1978). *Teaching Language as Communication*. Oxford: Oxford University.
39. Wright, J. C., Huston, A. C., Murphy, K. C., st. Peters, M., Pinon, M., Scantlin, R., Kotler, J. . (2001). The relations of early television viewing to school readiness and vocabulary of children from low-income families: The Early Window Project. *Child Development*, 72(5), 1347–1366

Izjava o izvornosti završnog/diplomskog rada

Izjavljujem da je moj završni/diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristio drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)